

TELEGRAFUL ROMAN.

apare Marțea, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiin pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiin strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuliile nepublicate nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiin, 15 Decembre, 1895.

Pe sărbătorile Crăciunului ministrul de culte și instrucțiune publică al statului nostru a procurat publicului mare unguresc o deosebită plăcere, publicând ordinațiunea în privința primirii secului femeesc la universitățile patriei. Ordinațiunea normeză frecuentarea facultății filosofice, a celei de medicină și a cursului special de farmacie.

Deocamdată vom avé deci în facultatea filosofică și în cea a medicinei eleve de secul frumos.

Bucuria se împarte și aici, ca și în multe altele, cari ating viața publică din statul nostru.

Să împart vederile unguirilor și în punctul acesta, și pe când unii laudă radicalele măsuri ale ministrului de culte unguresc, care a luat pozițiune diametral opusă colegului seu de resort din Austria, pe atunci alții mai puțin optimiști omeni mai alipiți de viața familiară și de adevăratul cerc croit femeii de cătră buna natură, nu sunt încântați de reforma, care voese ministrul să o introducă prin deschiderea porților universității pentru femei.

Sunt așadar împărțite vederile în acest punct la unguiri, dovadă că noua reformă nu e ceva specific pentru rasa magiară, căci atunci ar fi unanimitate în apretierea noii reforme.

Ordinațiunea ministerială a aflat cu cale a lua pozițiune față cu părerile nefavorabile acestei reforme. Ministrul în motivarea sa vorbește de o restricțiune, pe care o va face din cas în cas. Să vor admite la facultate numai femei talentate și aceste încă din două puncte de vedere.

Se nu se mai pôtă susținea, că femeile din rassa magiară nu ar fi în stare să se avante la gradul de cultură, la care s'au avântat unele femei în occidentul civilizat.

Al doilea motiv e practic. În ziua de azi bărbații se însoră numai pentru bani, fetele sêrace rămân nemăritate. Acastă rea pornire voese minis-

trul să o sugrume. Să vor înălta fetele în cultură, și atunci nu le va mai trebui zestre, să vor mărita și fără zestre.

La urmă mai este un motiv, așa dicend accidentul, ca să stea și el lângă celalalt, umanitatea, să va face bine umanității, mai ales femeile, cari să vor perfecțiunea în medicină, aceste vor face bine omenimei. În special, femeile ca medici pentru femei, pentru copii și dentiste.

În cadrele aceste se învêrte ordinațiunea ministerială.

Mai bine am fi privit reforma fără acastă ordinațiune, și în cele din urmă ordinațiunea mai bine o am fi apretiat, fără motivare.

În cele din urmă, dacă să aduc și momente de oportunitate socială, noi suntem datori să le apretiam nu din glumă pentru mulțimea de tineri tomnateci, de cari avem și noi românii pe tôte terenele, ci mai mult din datornță de publiciști, ca publicul nostru se vadă cercul de idei, în care să învêrte ministrul nostru de culte, specialist în lucrurile criminale.

Punctul de căpetenie la aducerea acestei reforme s'a pus pe partea practică a lucrului. Vieța de ađi a adus cu sine, ca să se deschidă mai multe terene, unde femeia să pôtă munci, spre a-și asigura existența, spre a-și puté agonisi pânea de tôte zilele.

A trecut vremea, când femeia era ingerul păđitoriu al vatrei familiare. Ađi bărbatul numai pôté căștiga pânea de tôte zilele pentru masa sa, trebuie dat teren de lucru femeiei

Așa ni se spune, și noi nu o credem. Nu cel puțin pentru patria noastră, pe care noi din destul o cunoșcem, și bine o cunoșcem.

Nici una sută de ani nu vom ajunge, ca fetele nostre ca doctori în medicină să scôtă dinți, ca să pôtă susținea vatra familiară până ce bărbatul va ferbe mămăliga și va pune varza, ca se aibă ce pune pe masă pentru erna.

Ne trebuiesc femei sănătose, bine crescute și mame spartane, ca să dea băeților buni dinți, nu se-i scôtă și pe cei ce sunt.

Trebuie întărită moralitatea în statul nostru, ca să nu avem o generațiune miopă, fără dinți și degenerată, trebuie susținută moralitatea în sinul poporului, prin susținerea de școle, unde forța să se pună pe cultivarea minții și a inimii.

La noi pondul nu se mai pune pe aceste. Pondul se pune pe limba magiară.

În acel cas e bine să se deschidă universitatea și pentru secul frumos.

Revista politică.

În cauza conflictului d'între Anglia și America să comunică, că Lordul Salisbury, înainte de a răspunde la cererea guvernului din Washington de-a deslega cêrta pentru graniță — între Anglia și Venezuela prin un juriu sau o comisiune americană, — a adresat o întrebare cabinetelor în sensul, că cererea prezentată de presidentul Cleveland și de secretariul de stat american a fost sau n'a fost vreodată supusă discuției diplomatice. Răspunsul puterilor a fost unanim „Nu”.

Încât privesce motivele, cari au îndemnat pe presidentul Uniunii nordamericane, pe Cleveland, să întrebuinteze în adresa sa un ton atât de aspru, găsim în „Figaro” o interesantă descoperire despre cazul de cêrtă dela Venezuela. În luna Iulie din acest an, scrie un domn Whist, a trimis secretariul de stat american Olney, care trece de un distins juriconsult, o telegramă mai lungă, dar forțe resolută la Londra, în care cerea un răspuns, dacă nu se va putea în 48 de ore dar totuș într'un restimp normal. Lordul Salisbury a fost încunosciințat din partea cabinetului american în mod oficios, că în Washington să pune mare preț pe

aceea, ca acest răspuns să sosescă cât se pôte de repede. Premierul engles însă n'a satisfăcut acestei dorințe. Din contră el a împins cestiunea până la estrem și cu un cuvânt a amenințat pe guvernul din Venezuela chiar și cu ocuparea neamenată a acelor părți din teritoriu, pentru cari să cêrtă. Din acastă causă a eșit presidentul Cleveland cu adresa sa la ivală. Faimosul răspuns al lui Salisbury a ajuns în Washington două zile mai târziu. Să dă cu socotéia, că întârzierea răspunsului s'a făcut în Londra cu intenția, ca statele unite să se vadă înaintea unui fapt implinit, și să forțeze astfel deslegarea unei certe, care eeshauriase rēbdarea guvernului reginei. Dacă sunt adevărate aceste detalii, adauge Whist, atunci trebuie să regreti, că ambasadorul englez din Londra n'a priceput, să facă atent pe lordul Salisbury asupra consecințelor amēnărilor sale.

După o știre din Constantinopol e vorba, ca puterile să facă nouē propuneri Sultanului. Acestea ar consta în instituirea unei comisiuni micste pentru linistirea Asiei mici, în instituirea unui juriu de rēșboi pentru pedepsirea urzitorilor măcelărilor și pentru efeptuirea unui împrumut, spre a despăgubi, pe cei, cari au cădūt jertfă. — După neînsemnatul succes, cari l'au avut puterile cu pășirea lor în comun la Constantinopol, nu e probabil, că să vor lăsa a fi seduse de nou, ca să facă pași, cari n'ar putea avea alt scop, decât să scôtă diplomația engleză din strēmțorea armenescă. Din Berlin s'a dat parola de curēnd, că puterile, și cu deosebire Germania și Rusia vor trebui să lasă numai pe Anglia singură, ca să le sară într'ajutor creștinilor armeni.

Comitetul de ajutorare din Londra pentru armeni, după raportul oficial al vice-consului englez din Musch, a contribuit cu un ajutor, care aruncă o lumină de mângăiere asupra situațiunii din Sassun. În tot

FOIȚA.

RELIGIUNEA, CULTUL

și moravurile poporului Geto-Dac.

Tôte poporele, pe cari le cunoșce istoria au avut și au religiunile lor; popor fără religiune n'a putut esista. Religiunea, ca ori ce în omenire, s'a supus legilor evoluțiunii și s'a desvoltat de-odată cu cultivarea popórelor. Religiunile cele vechi, cu tôte că unele s'au supus legilor evoluțiunii și s'au desvoltat de odată cu cultivarea popórelor, nici una însă din aceste religiuni n'au putut atinge sublimitatea creștinismului și n'au avut o morală mai dumnezeescă, ca cea dată nouă d: Mântuitorul. Cu tôte acestea înainte de aparițiunea luminei pe pământ, înainte ca Fiul lui Dumnezeu să fi venit să sfărâme întunerecul nesciunței, poporele lumii au avut diferite religiuni și multe au rămas în întunec chiar și până astăzi. Omul a căutat întotdeauna să stabilească raporturi cu Dumnezeu și prin speculațiunea minții să pătrundă secretul D deirei, însă până la venirea Fiului pe pământ n'a reușit. Pentru-ca cineva

să pricēpă bine importanța creștinismului trebuie să cunoșcă și celelalte religiuni ale lumii, că numai atunci vom putea repeta cu sinceritate cuvintele Apostolului Pavel: „Nu mă rușinez de evangelia lui Christos.”¹⁾

Dintre popórele lipsite de lumina adevărului a fost și poporul Geto-Dac. Geții făceau parte din nēmul cel mare al Traciilor. Ei se aflau stabiliți, din timpurile cele mai vechi, între Hemus și Istru și de aici cuceriră Sciția Minor (Dobrogea), gurile Dunării și în fine trecēnd peste acest riu ocupară și pământurile de pe malul stâng. La început când au trecut peste Dunăre nu părăsiseră încă caracterul nomad și trăiau tot din prădăile, pe cari le făceau în țêrile vecine și cu deosebire în Macedonia. Regele acestei țeri, Filip II., îi ataca de mai multe ori, cu scop ca să scape de jafurile lor și învingēndu-i, îi constrânse a trece cea mai mare parte pe malul stâng al Dunării, în partea nordică. După mōrtea lui Filip II., Geții începură érași să prade marginile Macedoniei și Alexandru cel Mare, fiul și succesorul lui Filip II., îi lovesce din nou și trece chiar Dunărea contra lor. În drumul

seu a întâlnit un lan de grâu și un oraș construit în lemn, fapt care proba, că Geții începuseră să pōrdă caracterul nomad și să devină popor stabil. La acastă strămutare a Geților în partea nordică a Dunării și anume prin Muntenia de astăzi, se pare, că ar fi contribuit și năvălirea Celților în peninsula Balcanică²⁾. Dintre scriitorii Romani, Cesar și Ovidiu ne arată până la evidentă, că în aceste părți au locuit Geții.³⁾

Dacii sunt de același nēm cu Geții însă se vede, că ei s'au desvoltat mai târziu și de aceea scriitorii vechi afirmă, că primul stat trac fundat la Dunăre a fost al Geților. Ei au locuit la început, ca și Geții tot în peninsula Balcanică, în împrejurimile Rodopului, însă, din cauza împrejurărilor necunoscută nouă, au părăsit aceste locuințe și, după-cum ne spune marele geograf Strabon, s'au stabilit la nord de cataractele Dunării, avēnd ca vecini în partea de apus pe Germani. Geograful de mai târziu Ptolomeu, arată, că Dacia lui Traian cuprindea: Banatul Temeșianci, o parte din Ungaria, întregul Ardél, Bucovina, o mică parte din Ga-

liția, Moldova la apus de Siret și Țara Românăescă.⁴⁾

Poporul Geto-Dac a fost forțe mult influențat de religiune și în viața de stat și în cea socială. Tōtă mișcarea lor era determinată de religiune și tot ce era contra religiunii era considerat, ca un sacrilegiu. Aceste popóre făcēnd parte din rassa cea mare iraniană trasurile generale ale religiunii lor erau fără îndoială comune. După-cum întregul nēm al Arilor divinizaseră natura, tot asemenea și Geto-Dacii, însă conform legilor evoluțiunii religiunea lor s'a modificat în decursul timpului, luând un caracter local și păstrând, se pare, și dualismul. Ca fundator al acestei religiuni e considerat Zamolxis, cu tôte că atribuțiile acestui Zamolxis nu sunt decât acelea ale lui Dionisios-Sabazius, deul comun al tuturor Tracilor. Herodot ne spune, că Zamolxis ar fi fost odinoră sclavul lui Pitagoras din Samos și mai în urmă după ce căștigă mulți bani și fu liberat se întorse în țara sa. Fiind în contact și cu filosoful Pitagoras și Grecii Ionieni, ei învățase obiceiurile și credințele acestora și de aceea ajuns în patrie observă corupțiunea poporului său și se decide

¹⁾ Max Müller. Essais sur l'histoire des religions pag. 73.

²⁾ Xenopol. Istoria Românilor, vol. I, pag. 58.

³⁾ Tocilescu. Dacia înainte de Romani. pag. 59-63.

⁴⁾ Tocilescu. pag. 63.

districtul, se dice acolo, s'au ridicat în fie-care sat un număr suficient de case, ca să se pōtă adăposti peste iarnă cei peste 5000 locuitori, cari au mai rămas în viață. S'au împărțit haine, plapume și bucate, așa că până la primăvară sunt scutiți de lipsă. Celor lipsiți li se dă bani, ca să-și cumpere boi, vaci și oi. Stirile mai recente din foile engleze despre nouă violențe în Sassun și Talori sunt desmintite prin acest comunicat oficial.

* * *

În Roma se șvonesce, că cabinetul italian se va remania în urma retragerii ministrilor Blanc, Mocenni și Calenda Este adevărat, că în cele din urmă discuțiuni din cameră ministrii de externe și de justiție sau blamat strașnic și că contra lui Mocenni s'au ridicat grozave atacuri pentru schimbările organizatorice în armată. Ar fi dar naturală retragerea lor; în politică însă se întâmplă multe lucruri și nenaturale, de aceea remanierea nu e tocmai sigură.

Se dice, că principele Lobanoff a făcut atent pe ambasadorul italian din Petersburg, că Rusia trebuie să protesteze contra eventualelor nouă cuceriri în Abisinia, pentru că Abisinia, s'a pus pe baza unui contract regulat sub protectoratul rusesc. Ambasadorul italian a protestat contra acestei înșinări declarând, că Italia nu recunoșce alt contract afară de acela dela Utschali, care i-a dat Italiei supremația peste Abisinia.

Femeile la universități.

(*Tr.*) Am atins această cestiune în articolul de fond. Ță în traducere și întreg rescriptul publicat în nrul de Marți al foiei oficiale, prin care ministrul de culte și instrucțiune publică deschide femeilor Ungariei calea de a îmbrățișa cariere științifice:

„Rescriptul ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică, Nr. 65, 719 din 19 Dec. a. c. adresat senatelor universitare din Budapesta și Cluj, în cestiunea admiterii femeilor la cariera filosofică, medicală și farmaceutică.”

Cestiunea admiterii femeilor la carierele științifice preocupă de mult timp societatea cultă, cercurile științifice și guvernele celor mai multe state civilizate.

Transformarea relațiilor sociale, îngreunarea luptei pentru existență au provocat și în poziția socială a femeilor mari schimbări. Astăzi trebuie să participe chiar și femeile, cari aparțin cercurilor mai civilizate tot în număr mai mare la luptele pentru existență și să schimbe adeseori cer-

cul mai liniștit al vieții familiare cu munca grea și oșitoare pentru câștigarea pâinii de toate zilele.

De sigur nu e de contestat, că modurile de câștig, cari le-a designat pentru femei — într'un fel destul de mașter — conceptul mai vechiu social, s'au dovedit ca nesuficiente.

Relațiunile schimbate sociale și culturale au silit pe femei, să caute afară de ocupațiunile obicinuite până acum alt câștig, care să asigure mai bine existența și să-și însușiască cunoștințele necesare pentru acest scop.

Consecința a fost, că femeilor, pe lângă mărirea treptată a cercului lor de cultură generală și de știință, încetul cu încetul li s'au deschis și alte cariere, pentru cari un grad oșitor de pregătire științifică este necesar și pe cari înainte de această conceptul social le privia ca cariere exclusive pentru bărbați. Înaintea ochilor acestor generațiuni se efectua transformarea conceptului privitor la carierele femeilor și părerilor societății le-a urmat pas de pas aprecierea din partea statului, care ocupă în propriile sale instituțiuni într'un număr mare cu femei astfel de funcții, cari mai înainte au fost împlinite exclusiv de bărbați, și acesta o făcu statul, cum știe ori și cine, cu un succes complet. Conceptul mai vechiu social a făcut astfel loc unui concept nou prin acele dispozițiuni, cari le-a luat deja până acum statul, pentru lărgirea cercului de activitate al femeilor, și acest nou concept merge într'acolo, că femeia e în stare să îndeplinească și carierele cele mai serioase ale vieții, dacă are ea înclinare, capacitate și chemare.*)

În urma înmulțirii femeilor, cari aparțin cercurilor alese și cari sunt silit să se susțină ele însăși, s'a convins conceptul îndreptățit despre aceea, că femeile destul de capacitate, cari însă stau pe o treptă mai inferioară de cultură și știință, abia sunt în stare să satisfacă carierele lor.

De aceea e ușor de înțeles, că femeile n'au încetat, a năzui într'acolo, ca statul să le deschidă și lor carierele numite în sens strict științifice.

*) Această expresiune a ministrului este cât se poate de riscată și de cutezată. De-țeu și natura i-a dat femeii chemare, capacitate și înclinare ca să fie soție și mamă, adică pentru sfânta viață familiară. Aceste însușiri corespund pe deplin și constituțiunii fizice și fiziologice a femeilor. Cea mai serioasă carieră a femeii este îngrijirea de bărbat, ca soție credincioasă și de copii, ca mamă adevărată. Contestăm, că femeile, după natura lor ar putea împlini alte cariere serioase, pentru cari nu sunt chemate! Red.

Și cine n'a simțit, că stricta și principiala eschidere a secului femeesc dela o parte a carierilor științifice pentru câștigarea pâinii, este una dintre acele mari nedreptăți și necuviințe sociale, cari nu vor servi nici odată spre glorie civilizațiunii?!

Ce-i drept, nu se pōte nega, că femeia e avisată dela natură la viața familiară, și pe când bărbatul, are să-și ocupe locul său în lupta pentru existență, să pōte eschidura problema vieții femeii și în împlinirea cu credință a datorințelor interne familiare.*)

Admiterea femeilor capacitate într'un mod deosebit, cari posd înclinare spre carierele științifice, nu împedecă, după părerea mea, ca femeia să-și împlinescă chemarea sa, ca virtuțile femeesci și cu acestea în legătură să fie păzit și moralul public**). Partea mare, preponderantă a femeilor va găsi și pe viitoriu problema sa exclusiv în împlinirea datorințelor vieții familiare***). De altmintrelea nu e eschis, ca și dacă pot ajunge și ajung femeile capacitate în mod deosebit capabilitatea pentru carierele științifice, să și împlinescă și acestea cu zel datorințele lor față cu familia. Știința, cultura ridică nu-mai priceperea, tactul, cumpănirea înțeleptă a pretensiunilor vieții familiare, nivelul educațiunii copiilor însă se ridică în mod esențial. Da, eu sunt convins, că activitatea femeilor pe carierele științifice, amintite aici, va influența într'un mod binefăcător și asupra schimbării situațiunii de o potrivă stricătioasă și din punct de ve-

**) Acesta este pasagiul, în care ministrul a nimerit o forțe bine, ceea ce dice el aici e forțe just și adevărat. Red.

**) Istoria și experiențele de până acum dovedesc tocmai contrarul delz afirmațiunea ér riscată a ministrului. Femeile „emancipate” s'au msnifestat aproape tōte, ca cele mai rele soții și mame, tocmai din punct de vedere moral. Ministrul presupune chiar o imposibilitate: Femeia, care trebuie să-și vadă de carieră, nu pōte fi în acelaș timp mamă și soție adevărată. Red.

**) Mare întrebare. Curentul dela sfârșitul epocii poreclită fin de siècle, pe care o ilustră de altfel forțe bine și acest rescript ministerial, nu prea ne dă speranțe bune pentru viitor. Viața familiară a decăzut forțe tare; și când vor fi cele mai multe femei în stare, să-și câștige înșile o pâine ușoară, de sigur, că vor preferi plăcerile trecătoare greutăților împreunate cu viața familiară. Mai bine să vor duce la baluri etc. decât să stea acasă și să lăpteze copii și așa mai departe. Red.

ca prin învățăturile sale să-1 îndrepteze. Pentru ca să reușască în dorințele sale, invită la ospete, servite în casa sa, pe căpeteniile Tracilor și cu această ocaziune le predică doctrina sa, învățându-i, că atât el cât și ei precum și urmașii lor nu vor muri, ci vor ajunge în un anumit loc, unde trăind se vor bucura de tōte bunurile. Din acestea se vede, că dogma cea mai însemnată a popōrelor arice, nemurirea personală, Herodot ne spune, că a fost predicată Tracilor de Zamolxis, care o învățase dela Pitagoras; cu tōte că chiar el însuși se îndoiese de această tradițiune și consideră pe Zamolxis, că ar fi trăit cu mai mulți ani înainte lui Pitagoras¹⁾. Această tradițiune nu mai rămâne îndoială, că a auzit-o Herodot dela Grecii de acolo, cari cântau să dovedescă influința greo-scă asupra acestor popōre; sau că ei mergând comparativ, observaseră aparenta asemănare între doctrina pitagorēnă a metempsicosei și doctrina nemuririi la Zamolxis²⁾.

Popōrele arice la început nu cunoscău doctrina metempsicosei, căci în Veda nu se vorbește nicăiri de metempsicosă, ci în locul ace-

sta găsim ceea-ce, sine qua non, se află în tōte adevăratele religiuni, credința în nemurirea sufletului și în o imortalitate personală. Fără această credință în o imortalitate personală, dice Max Müller, religiunea e de sigur, ca o punte, care se termină d'asupra unui abis³⁾.

Tot în capitolul 95, cart. IV, Herodot continuând asupra lui Zamolxis, spune că el void că învățăturile sale să prindă rădăcini în inima poporului, se retrase pe timp de trei ani în o locuință ce-și o săpase sub pământ, ér în anul al patrulea eșind de acolo confirmă ceea-ce învățase.⁴⁾

Această poveste a lui Herodot este confirmată și de Strabon, care spune, că Zamolxis proțicea viitorul din starea cerului și fiind-că cunosccea cele plăcute țeilor, de aceea făcuse pe rege, ca să li ca coleg la domnie. El fiind preot al țeului celui mai onorat de Geți a luat însuși numele de țeu⁵⁾ fiind numit și Gebeleisis.⁶⁾

Credința Geților în nemurirea sufletului reese și din armătorul obicei al lor. pe

¹⁾ Max Müller. Essais sur l'histoire des religions, pag. 66.

²⁾ Herodot IV, pag. 124.

³⁾ Xenopol. Ist. Românilor. VI, pag. 92; Tocilescu. pag. 325.

⁴⁾ Herodot IV, pag. 120.

care îl descrie astfel Herodot: „La fie-care cinci ani, pe acel ce a cădut la sorți îl trimit totdeauna din voia lor, ca prevestitor către Zamolxis, însercinându-l să cēră lucrurile, de cari au mai mare nevoie. Trimiterea se face astfel: Trei din ei sunt însarcinați să ție în mână nisce soliți, ér alții, după ce au apucat de mâni și de picioare pe acel ce este a se trimite spre Zamolxis și l'au legănat în aer, îl asvără asupra soliților. Dacă acesta mōre, atunci li-se par, cum că țeul este binevoitor pentru dēșii, ér dacă el nu mōre îl învinovătesc, dicēnd, că el ar fi un om rēu și trimit pe alt-cineva, dându i însarcinări, pe când el se află încă în viață.”¹⁾ Acesta era sacrificiul omenesc adus lui Zamolxis din cinci în cinci ani și deore-ce acel care era trimis ca sol la Zamolxis primea benevol acest sacrificiu, dovedesc prin a-esta, că el se aștepta la o fericire eternă împrejurul țeului, fericire pe care soții lui nu o vor ajunge decât, atunci, când vor fi chemați de Zamolxis, sau cu alte cuvinte după mōrte.

Dualismul aric²⁾ s'a conservat și la poporul Geților, căci ceea-ce spune Herodot,

¹⁾ Herodot IV, pag. 121, 122.

²⁾ Vinson. Les Religions Actuelles, pag. 56.

dere moral și social, asupra schimbării acelei situațiunii, în puterea căreia la încheierea de căsătorii adeseori cu tot cinișmul e normativă averea, și femeile sērace, deși în tōtă privința distinse, sunt private fără vina lor de împlinirea chemării în viața familiară.

Acastă reformă va influența însă în mod binefăcătoriu pentru aceea, pentru că ea va face pe multe femei capabile, să spriginescă cu succes mai mare, ca mai înainte, pe soții lor în luptele lor pentru întemeierea și susținerea familiei, am țis mai cu succes, ca mai înainte, când conceptul social și de stat le a privat crud de mijlocele, cari servesc pentru acest scop.*)

Asupra faptului, că femeile sunt capabile, să-și însușiască cunoștințele recerute la absolvarea cu succes a carierelor științifice, astăzi nu mai pōte fi îndoială**), pentru că experiențele făcute în statele civilizate ale Occidentului pe acest teren probēză, că auditorii de sex femeesc dela instituțiile mai superioare științifice dovedesc succese laudabile.

Femeile din Ungaria însă ocupă în ce privește capacitatea spirituală, puterea de voință și silința cel puțin acelaș loc, ca și femeile din străinătatea civilizată

Că femeile pot dovedi mari succese și pe terenul de literați și de artiști, e în general cunoscut și această o probēză numeroase exemple palpabile din trecut, ca și din prezent.

Tot asemenea s'a dovedit de nețemeinică frica, că fiind femeile cu bărbații împreună în decursul studiilor universitare, această împregiurare ar fi însoțită de consecințe stricătioase din punctul de vedere al moralei și al instrucțiunii. Dacă n'a fost stricătioasă în străinătate, atunci trebuie să o privesc chiar și ca esclusă luând în considerare sentimentul tradițional de cavalerism al ungarilor.

Pentru-că și senatul în părerea sa a luat poziție pentru conceptul, că statul să admită pe femei la carierele științifice, n'am aflat nici de motivată, nici de drēptă amēnarea încă și mai departe a deslegării acestei cestiuni în patria noastră. În cestiuni de o valōre atât de mare însemnă amānarea, de regulă o pierdere forțe mare de timp, pentru-că trebuie să asigurezi cu mult mai înainte instituțiunea, ca aceea,

*) Muncind și bărbatul și femeia afară din casă, vor fi pōte mai mulți bani în casă, vai și amar însă de sērmanii copii încredințați îngrigirii străinilor angagiați cu plată! Red.

**) Bada, și încă mare îndoială. Colegul din Austria al dnului ministru, a spus-o pe față. Red.

¹⁾ Herodot, cart. IV, pag. 123—125. Traducerea de Al. Gr. Șuțu.

²⁾ Tocilescu. Dacia înainte de Romani, pag. 325.

¹⁾ Xenopol, pag. 91; Tocilescu, pag. 331.

²⁾ Tocilescu, pag. 333.

cari au aspirații la ea, să pôtă face studiile pregătitoare. De aceea eu am ținut că e cu scop, ca să se facă tot mai pe terenul instrucțiunii universitare cel d'intăi pas hotărât, pentru-că în chipul acesta stă posibilitatea de a dobândi diploma de capacitate pentru carierele de existență, ca o țință clară înaintea tuturor acelor, cari s'au pregătesc pentru aceste cariere.

După astfel de antecedente, recunoscând pe deplin merituosa propunere a ambelor universități cu consensul consiliului ministerial al Majestății Sale imperiale și apostolice regesci am făcut cu oarecare mărginire un raport cuprind la admiterea femeilor la institutele superioare.

Maiestatea Sa imperială și apostolică regescă s'a îndurat preagrațios a aproba prin prea înalta hotărâre din 18 Novembre a. c. acest raport al meu, ca femeile să fie primite din cas în cas, într-un cât ele ar corăspunde condițiilor, pe baza consultării institutului superior competent în institutele mai înalte de instrucțiune, ca să pôtă îmbrățișa cariera filosofică, medicală și farmacistă, și ca să li se elibereze, dacă ele și-au terminat cu succes studiile în sensul normelor din vigôre, diploma de capacitate.

E foarte natural, că guvernul, ca și facultățile dela universități să observe cea mai mare cumpătare și precauțiune în interesul succesului acestei reforme, care taie adânc în societatea noastră.

Scopul principial acela, ca să nu fie închisă pentru femeile, cari au mai mare inteligență și înclinare pentru carierele științifice, o astfel de carieră științifică, în care pot face omenirii servicii folositoare și își pot crea lor și o existență sigură.

Cariera medicală — cu deosebire ca medic de femei și de copii — este fără îndoială o astfel de carieră, în care participarea femeilor, cari posedă o înclinare și sunt chemate pentru așa ceva, pôte oferi mari avantagii. Din contră împregiurarea, că, dela profesorii de sex femeiesc dela scôlele mai superioare de fete și dela preparandiile de învățătoare, s'au pretinde o calificăție mai superioară ca pân' acum, este o cerință pedagogică, care nu s'au pôte amana.

Desvoltarea în viitor e fără îndoială aceea, că noi trebuie să cerem dela profesorii de preparandii pentru învățătoare calificăția unui profesor pentru scôlele medii, respective o calificăție, care să stea cu acesta pe același nivel.

De aceea trebuie să se facă din vreme posibil, ca pe viitor la institutele noastre superioare pentru femei, cari spre bucuria noastră sunt aji în desvoltare și cu deosebire la scôlele

superioare de fete, la preparandiile de învățătoare sau la gimnasiile de fete, cari se vor face mai târziu, să pôtă fi aplicate și femei provădute cu amintita calificăție. Eu doresc cu tôte acestea să obserb încă de acum, în care privință voi da o ordinațiune separată, că nu intenționez a pune profesorii de secul femeiesc la gimnasiile de băieți sau în scôlele reale, (atât ar mai trebui. Red.)

Eu cer de aceea dela senat, ca p' tițiunile de primire ale femeilor, cari vor dovedi pregătirea prescrisă împreună cu rapôrtele de apreciere ale competentelor facultăți să mi le înainteze mie în fie-care cas singuratic, pentru definitivă rezolvire.

Eu încunoscitez despre acesta pe senatul, la amândouă representațiunile sale Nr. 1601 și 1900 din 25 Maiu și 1 Iulie a. c. ca să i a la cunoscință și să s'acomodeze după acesta cu acel adaus, ca îngrijirea mea să estinde și asupra acelei împregiurări, ca femeile, cum s'a întemplat și pân'acum, să fie admise la esamenul de maturitate.

În această privință, precum și relativ la cestiunile, cari stau în legătură, voi da ordinațiuni separate. Doresc însă deja de pe acum să ajung la o împedecare a ambițiilor neindreptățite, făcând cunoscut hotărîtul meu punct de vedere, că doresc, să s'aplice la depunerea esamenului de maturitate stricteta corespondentă și că de altmintrelea prin amintitele legi nu permit dispensări dela obiecte de învățământ sau că nu voi aproba altfel de favoruri, cari periclitază succesul în rezultatul instrucțiunii!

Budapesta, 19 Decembre 1895.

Julius Wlassics, m. p.

Scurt și cuprinzător! Noue ni se par tôte speriențele, cu cari își motivează ministrul de culte și instrucțiune al Ungariei marea sa reformă, nejuste. E curios, că în acest punct de vedere, ministrul de culte și instrucțiune al Austriei, dl de Gautsch, a făcut experiențe cu totul tot contradictoric opuse. El susține cu tot dreptul, că studiile superioare, prin urmare și cele universitare îndepărtază pe femei dela viața familiară, ceea ce nu numai că, nu e un bine, dar după părerea noastră e un percol nespun de mare pentru societatea omenescă, prin urmare și pentru stat. Cu tôte puterea de argumentare a ministrului Ungariei, noi rămânem pe lângă părerea noastră, espusă pe larg în Nr. 127 al „Telegrafului Român“, sub titlul „Nu s'au pôte om mai cuminte“, și primim într-o tôte de excelente ideile ministrului austriac.

Chemarea femeii e să fie. Mamă și soție adevărată! Tôtă educația și instruc-

țiunea ei trebuie să aibă acest unic scop sublim în vedere!

Doctoresele în medicină, filosofele și farmacistele nu pot fi nici odată în același timp soții și mame adevărate!!

Noutăți.

Concert. „Reuniunea română de musică din Sibiu“ va da Mercuri în 1 Ianuarie 1896 st. n. cu concursul capelei regimentului de infanterie Nr. 31 un concert în sala dela „Gesellschaft“, cu următorul program:

1. Două cântece, pentru cor micst de Nicolau Popovici.

a) Zăpada.

b) „Hora Dobrogeană“.

2. „Recitativ și arie“, pentru tenor și orchestră din oratoriul „Creațiunea“ (die Schöpfung) de I. Haydu.

3. „Requiem“, C. mol pentru cor micst și orchestră de L. Cherubini.

Inceputul la 7 ore s'era.

Bilete de intrare s'au capătă în ziua concertului la 11 ore a. m. în „Musikverein“ (pământul mic), și s'au la cassă.

Influența săpunului asupra valurilor. Sa constatat deja de mult, că valurile revolute ale mării s'au pot domoli prin ulei. Nu de mult însă sa dovedit într-un mod involuntar, că și săpunul are o mare influență asupra valurilor. Inșurirea acesta a săpunului a fost descoperită de nescie oficeri dela o naie germană. O naie comercială, care circula între Europa și America în săptămânile trecute ajunge pe Oceanul Atlantic în o poziție foarte periculoasă. Valurile turbate în tot momentul amenințau naia cu resur-nare, când unul dintre oficeri propune, ca în lipsa de ulei să arunce o cantitate oarecare de săpun în apă. Căpitanul s'au învoiesce și rezultatul a fost surprinzător. Indată ce s'au topit săpunul și s'au așezat pe suprafața apei în jurul corabiei numai decât începură valurile a se liniși și naia a putut să-și continue calea, fără nicio pericol.

O nostimă întemplantare. Un comerciant din Chicago avé în o dimiță, nu de mult, o deosebită voie bună, așa încât tovarășul seu s'au vădut silit a-l întreba, că ce anume îi cauză așa mare bucurie.

— Dragă prietene, răspunde comerciantul, medicul meu de casă mi-a ordonat, că de aji înainte în fie-care zi am să vin pe jos dela cartirul meu, până aici la birou. În urma acestei ordinațiuni am fost în stare să comit trei fapte nobile, cari într'adevăr mă fac fericit. Înaintea unei biserică am observat o femeie s'era, carea ținé în brațe un infante și plângea amar. Am întreat după cauza nenorocirii sale, și mi-a spus, că a voit să-și boteze copilul, însă preotul i-a denegat îndeplinirea actului de botez, până nu-i solvesce tacsă de 1 dollar. I-am spus, că nu am la mine decât o bancnotă

de zece dolari, dar din acestia s'au dea preotului ce-i compete, și restul s'au mi-l aducă înderépt. Femeia în adevăr mi-a și înapoiat restul pe lângă cele mai calde mulțămite. Și cum s'au nu fiu deci mulțămit cu tapta mea și să nu am voie bună? Trei lucruri bune am îndeplinit: am uscat lacrimile unei femei sărace; am îndreptat copilul ei pe drumul, ce duce în împărăția cerului, și am pedepsit pe preotul nemilostiv de oare-ce bancnota de 10 dolari, din care el mi-a dat 9 dolari înapoi, a fost falsificată.

Invențiunile secolului nostru prind tot mai mult teren chiar și în țările cele mai puțin cunoscute. Astfel Telefonul s'au lăpădit acum chiar și în deșertul Sahara. Inginerul francez Bayolle, care a călătorit în fruntea unei societăți constătătoare din 100 persoane dela Bisera la Tuggurth în cestiuni privitoare la telegrafie, în 18 Novembre a. c. a telefonat de prima dată la Bisera din lagărul seu departe de 18 chlm. El își propuse, ca în tôte ziua să călătorească 5—10 chlm. ca în mijlocul lunei Decembre să ajungă în Tuggurth. S'au ivit însă o pedecă mare. Cămilele adevărate, cari duceau stâlpii de telegraf nu erau dedate la o așa greutate continuă, șovăiau adeseori și se lăsuau jos în decursul mersului. Telefonul este introdus și în Islanda, spre a fi legate la olaltă satele îm-prăsciate ale acestei insule. Un american construiesc de present un telefon, numit: „Tallatradur“, dela Reykjavik până la Akureyri în ținuturile de nord, care a costat 100,000 corone. Se dice, că în curând Islanda se va împreuna cu Europa prin fire telegrafice. Un engles a făcut propunerea, ca să se facă un fir telegrafic din Islanda până la insulele scoțiane. Spesele ar face 1,800,000 de corone și 180,000 corone subsistență anuală, cari ar avé ale solvi Islanda, Anglia, Franța și America-nordică împreună. Locuitorii țărilor sus amintite se ocupă mult cu pescăritul în Islanda, și de aceea este în interesul lor, ca prin construirea telegrafului în Islanda, să pôtă primi cât se pôte de des și de iute scirile despre pescării și despre schimbarea timpului. În curând se va introduce în Reykjavik lumina electrică. Orașul cel mai nordic din lume, care în timpul iernii polare este luminat electric e Hammerfest în Norvegia.

Dare pe chibrite. Între ministrul unguresc de finance și între cel austriac s'au început pertractările pentru introducerea monopolului pe chibrite. După cum se anunță din partea oficială, ministrii s'au învoit, ca fabricele de chibrite deocamdată să nu le ia statul. Chibritele se vor putea fabrica și mai departe în fabrici private, dar asupra lor se va pune dare, ca și în Franța, ér pentru control fiecare cutie de chibrite va fi provădută cu un fel de marcă. Va să dică în curând avem să ne asteptăm la scumpirea chibritelor.

Deitate cea mai însemnată a tuturor Tracilor era Sabazius¹⁾. Acestă deitate deși se asemăna cu Dionisios, zeul vinului la Greci, și cu Bacchus, care avé aceleași atribuțiuni la Romani, totuși diferă de acestia, căci el era considerat ca un zeu universal, dându-i-se atribuțiuni ca lui Zeus sau Jupiter și chiar ca zeului sôrelui, Apollo.²⁾ Afară de acesta Sabazius mai era și zeul inspirațiunii profetice și al exaltațiunii provenită din băuturi fermentate, ca berea și vinul.³⁾

Cultul lui Sabazius se făcea pe virful munților înalți, și une-ori chiar pe coline și anume în temple în formă rotundă și cu o deschidere în mijlocul învîltoarei. În misteriele, care se ținé în onôrea acestui zeu se petreceau adesea orgii foarte mari. Ôre cari corporațiuni religioase sau Thiese sacrate s'au ridicau cu adorațiunea până la entusiasm: „Ascunse de ori-ce ochi bărbătesc în fundul munților și văilor, nôptea la lumina faelelor, femeile și copilele trace, numite Mimallones

și Clodones, cari îndeplineau în s'erbătorile orgiastice rolul Menadelor din Grecia, îmbrăcate într-o rochie lungă orientală, disă bas-sara sau bas aris, sau în piele de tineră ciută, cu șerpi în mână, pe brațe, pe cap, învîrtind togele lor, ca pe nisce lănci, și în sunetul tumbelchlelor și a tot felul de instrumente dănuind și chiuind, fugind în drépta și în stânga, ca furiile cuprinse de delir, aduceau sacrificii tot felul de animale de ale pădurii: pui de ciute, de lupi, ieși etc., chiar tauri cari închipuiau pe Sabazius.¹⁾ Asemenea animale ucidându le cu s'ecurea, le sfășia și mânca în bucăți crude spre alu-siune la suferințele, ce are să încerce Natura creatrice, torturată fiind de érnă și la mórtea ei până la primăvară.²⁾

Acestea și multe alte scene desfrânate aveau loc în misteriele cultului sabazic, tôte însă probau cu evidență credința cea puternică a acestui popor în nemurire. Ideea de nemurire se esplică pe lângă altele și din obiceiul raportat de Herodot, că la tribul Tracilor numit Trausi „atunci când se născău câte un copil, tôte rudeniile lui încunjurân-

du-l, plângeau asupra relelor pe care avé să le sufere din momentul ce văduse lumina zilei și numérau gemând tôte miseriile omenesci, care îl așteptau. La mórtea însă, a unuia din concetățenii lor ei se dedeau din potrivă veseliei, îl acopereau cu pământ în mijlocul glumelor și îl fericeau de a se fi sfârșit, fiind mântuit de relele acestei vieți.“¹⁾

Acest obicei, Bolintineanu în scrierea sa: „Călătorii la români din Macedonia“, citat și de dl Xenopol, arată că a rămas încă pe acolo, căci femeile b'etrâne plâng la botezul unui copil, n'efericirile ce îl așteptă în viață. Inscripțiunea descoperită în Tracia la Doxato, de Heuzey și citată de dl Tocilescu este cea mai însemnată probă despre dogma nemuririi sufletului la poporul trac.

Astfel ideea despre nemurirea sufletului existând la tôte popôrele de nem trac nu putea să nu existe și la poporul Get, o ramură însemnată a lor. Dionisios-Sabazius s'au transtormat însă la d'ânșii în Zamolxis și Geții morți, la acesta credeau că se duc, pentru o viață nesfârșită și plină de plăceri. După cum Tracii celebrau pe Dionisios-Sabazius ca zeu al sôrelui, tot asemenea celebrau Geții pe Zamolxis, și același caracter de uni-

versalitate, pe care îl avea Sabazius, îl avea cum am vădut deja, și Zamolxis; prin urmare era una și aceeași deitate numai cu numiri deosebite. Se pôte, ca Zamolxis să nu fi fost decât numai un reformator al vechii religii trace și să fi căutat, ca să profice moravurile cele corupte ale Geților, ér mai pe urmă, după mórtea sa, să capete nimbul deesc dela acest popor considerându-l ca deitate a lor și confundându-l cu Dionisios-Sabazius, zeul comun al tuturor Tracilor.

Reprezentanții cultului lui Zamolxis erau preoții. Aceștia nu numai, că îndeplineau îndatoririle cultului, ci serveau și ca judecători, ca trimiși ai poporului la vecini pentru mijlocirea păcei, ca predicatori ai viitorului, ca medici și vrăjitori. Ei erau așa dar în cea mai mare vață la popor și sfatul sau deciziunea lor erau ascultate cu cea mai mare sfințenie.

Pe lângă preoții mai îngrijeau de serviciul divin și femeile și acesta se observă nu numai la Geți, dar chiar și la tôte popôrele de nem trac. Femeile erau acelea, care organisau s'erbătorile religioase și suplicațiunile publice, ele aduceau jertfe în sunetul cim-balelor și în jocuri și salturi pline de veselie.

(Va urma.)

¹⁾ Vossius, De orig. idol., presupune, că din numele D-zeului Sabaoth sau Zabaoth al V Testamentului vechi, din neștiință, ar fi format numele de Sabazium. Se ținău chiar în onôrea lui Jupiter nisce s'erbăți ri sub numele de Sabazia.

²⁾ Dr. Ernst Korker. Mythologie, pag. 78.

³⁾ Tocilescu, pag. 303; Xenopol, pag. 24.

¹⁾ Zeul însuși era închipuit și reprezentat în forma unui taur în Elis.

²⁾ Tocilescu. Dacia înainte de Romani, p. 309.

¹⁾ Xenopol. Istoria Românilor, V. I, pag. 98.

Turnătoria de clopote și de metal a lui Antoniou Novotny

în Timișoara — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădute cu adiutări de fer bătut, construite spre ale întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se

recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

[43] 21--21

Prej-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă:

[207] 4

CALENDARIU pe anul visect dela Christos 1896.

Anul al patruzeci și cincilea.

Prețul unui exemplariu legat 30 cr., pentru vândători nelegat 23 cr. v. a. și legat 25 cr. v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea exactă a Evangeliilor și glasușilor de peste an). — Pătrările lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenții europeni. — Servitiul postal și telegrafic. — Conspicul săptămânilor. — Tacsă de timbru pentru polițe și documente. — Tabela pentru computarea intereselor.

Sematismul

bisericeii ortodoxe orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprindând și pe protopresbiterii administratorii protopresbiterali, parochii și învătătorii cu comunele bisericesti din archidieceasă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarhii metropoliilor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidență pentru oficiile parochiale și protopresbiterale. — Partea literară: Din Africa centrală. — Fragment din „Oglinda”, satiră de A. Naum. — Anecdote.

Insemnarea tērgurilor după alfabet, după luni și zile. — Anunțuri. — Catalogul cărților aflătoare în librăria archidieceasă din Sibiu.

Administrațiunea tipografiei archidieceșane în Sibiu.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1895.

Budapesta — Predeal											
Tren de per-sone	Tren accelerat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren accelerat	Tr. de per-sone	Tren accelerat	Tren de per-sone	Tren accelerat	Tren de per-sone		
10.—	8.05	—	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	3.—	1.55	1.55	7.20	6.25
8.30	2.15	3.15	5.45	9.15	Budapesta	↑	5.45	7.25	7.—	1.50	6.20
11.21	4.16	6.52	9.02	11.12	Szolnok	↑	2.29	5.23	3.37	11.44	3.30
1.33	5.48	—	11.33	12.48	P. Ladány	↑	12.05	3.46	1.19	10.03	1.31
3.42	7.08	—	1.48	2.12	Oradea-mare	↑	—	2.26	11.04	8.43	11.32
3.58	7.15	—	2.06	2.20	Oradea-mare	↓	—	2.19	10.44	8.38	11.17
4.38	7.43	—	3.03	2.50	Mező Telegd	↑	—	1.52	10.07	8.11	10.42
5.20	8.18	—	3.45	3.26	Rév	↑	—	1.26	9.30	7.46	10.08
5.43	—	Tren micst	4.06	—	Bratca	↑	Tren micst	—	9.10	—	9.50
6.32	9.07	2.52	4.53	4.17	Ciucia	↑	5.40	12.47	8.32	7.08	9.19
7.16	9.37	3.51	5.32	4.50	Huiedin	↑	4.52	12.17	7.54	6.39	8.37
8.07	—	5.05	6.24	—	Ghirbău	↑	2.55	—	6.54	—	7.37
8.34	10.37	6.14	6.59	5.55	Cluș.	↑	2.—	11.01	6.13	5.23	7.—
8.49	11.10	—	8.40	6.11	Cluș.	↓	—	10.45	5.46	4.48	6.45
9.06	11.32	—	9.08	6.27	Apahida	↑	—	—	5.18	4.23	6.27
10.12	12.50	—	10.40	7.27	Ghiriș	↑	—	9.24	3.53	3.—	5.21
10.42	1.25	—	11.25	7.50	Cucerdea	↑	—	8.54	3.06	2.20	4.47
11.01	1.43	—	11.54	—	Uióra	↑	—	—	2.48	2.—	4.31
11.09	1.52	—	12.04	—	Vințul-de-sus	↑	—	—	2.40	1.51	4.24
11.31	2.18	—	12.34	8.17	Aiud	↑	—	8.23	2.11	1.23	4.03
11.43	2.40	—	1.—	8.33	Aiud	↓	—	8.06	1.45	12.54	3.42
12.25	—	—	1.40	8.38	Teiuș.	↑	—	7.59	1.10	—	2.49
12.52	—	—	2.17	—	Crăciunel	↑	—	—	12.39	—	2.24
1.06	—	—	2.35	9.09	Blaș	↑	—	7.30	12.24	—	2.10
1.37	—	—	3.14	—	Micăsasa	↑	—	—	11.48	—	1.38
1.52	—	—	3.34	9.42	Copșa-mică	↑	—	6.56	11.29	—	1.18
2.13	—	—	3.49	9.44	Copșa-mică	↓	—	6.54	11.14	—	1.01
2.32	—	—	4.11	9.59	Mediaș	↑	—	6.41	10.55	—	12.46
3.04	—	—	4.48	10.22	Elisabetopole	↑	—	6.20	10.21	—	12.16
3.40	—	—	5.27	10.51	Sighișoara	↑	—	5.53	9.42	—	11.39
4.03	—	—	6.10	11.12	Hașfalău	↑	—	5.33	9.13	—	11.17
5.34	—	—	7.50	12.26	Homorod	↑	—	4.27	7.45	—	10.02
6.12	—	—	8.30	12.58	Ágostonfalva	↑	—	3.53	7.02	—	9.22
6.41	—	—	9.03	1.15	Apața	↑	—	3.37	6.36	—	8.57
7.16	—	—	9.38	1.34	Feldioara	↑	—	3.16	5.53	—	8.23
8.—	Tren accelerat	—	10.25	2.09	Brașov	↑	—	2.45	5.08	Tren de per-sone	7.43
—	11.—	—	—	2.19	Brașov	↓	—	7.01	2.18	—	9.08
—	12.26	—	—	3.01	Timiș	↑	—	6.—	1.42	—	8.28
—	1.11	—	—	3.31	Predeal	↑	—	5.11	1.12	—	8.01
—	8.30	—	—	9.30	București	↑	—	8.35	—	—	3.15

Budapesta — Arad — Teiuș									
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren accelerat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren micst
—	—	—	—	—	pl. Viena	sos.	—	—	—
—	8.05	1.55	10.—	—	Budapesta	↑	7.20	1.10	6.10
—	3.10	10.56	3.49	1.05	Szolnok	↑	4.14	11.19	2.53
—	9.10	3.55	6.52	6.10	Szolnok	↓	11.20	8.18	9.40
—	—	—	—	—	Arad	↑	10.50	8.08	8.55
—	2.30	4.30	7.02	6.35	Arad	↓	10.50	8.08	8.55
—	2.44	4.42	—	6.46	Glogovaț	↑	10.38	—	8.43
—	3.14	5.04	—	7.06	Gyorok	↑	10.15	—	8.19
—	3.31	5.15	—	7.17	Pauliș	↑	10.02	—	8.06
—	3.58	5.33	7.47	7.34	Radna-Lipova	↑	9.49	7.28	7.53
—	4.30	5.57	—	7.57	Conop	↑	9.19	—	7.22
—	4.50	6.13	—	8.13	Bérvava	↑	9.02	—	7.05
—	5.40	6.58	8.48	8.53	Soborșin	↑	8.20	6.34	6.23
—	—	7.26	9.07	9.22	Zam	↑	7.45	6.08	5.46
—	—	7.52	—	9.48	Gurasada	↑	7.18	—	5.16
—	—	8.08	9.31	10.04	Ilia	↑	7.08	5.45	5.05
—	—	8.26	—	10.22	Branicica	↑	6.44	—	4.39
—	—	8.52	9.57	10.48	Deva	↑	6.20	5.19	4.14
—	—	9.06	10.08	11.02	Simeria (Piski)	↑	6.05	5.07	3.57
—	—	9.52	10.37	11.43	Orăștia	↑	5.09	4.39	3.17
—	—	10.16	—	12.06	Șibot	↑	4.44	—	2.54
—	—	10.40	—	12.30	Vințul de jos	↑	4.22	—	2.31
—	—	10.54	11.17	12.44	Alba-Iulia	↑	4.04	3.59	2.13
—	—	11.30	11.40	1.20	Teiuș	↑	3.19	3.36	1.35

Budapesta, gara de vest — Orșova — Verciorova									
Orient. Espres	Tren de per-sone	Tren accelerat	Tren de per-sone	Tren accelerat	Tren de per-sone	Orient. Espres	Tren de per-sone	Tren accelerat	Tren de per-sone
8.36	11.—	9.—	9.35	4.—	pl. Viena	sos.	5.50	—	7.20
Vineri	—	—	—	—	Budapesta	↑	6.30	10.10	2.10
1.30	8.30	2.30	7.25	10.25	Budapesta	↓	9.25	—	9.01
6.39	5.31	8.02	5.49	—	Timișoara	↑	8.09	7.14	8.55
6.47	—	8.10	7.15	—	Timișoara	↓	8.09	7.14	8.55
—	—	10.29	10.32	—	Caransebeș	↑	5.15	4.15	—
11.05	—	12.30	1.09	—	Băile Herculane	↑	2.37	—	4.40
11.45	—	1.20	2.39	—	Verciorova	↑	12.50	—	3.40
10.55	—	11.40	6.25	—	București	↑	11.25	—	7.—

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.									
—	2.25	8.10	3.11	8.59	Cucerdea	↑	7.41	2.36	8.31
—	3.14	8.51	3.52	9.40	Ludoș	↑	7.03	1.58	7.43
—	5.07	10.27	5.26	11.11	Oșorheiu	↑	5.30	12.25	5.50
—	5.40	10.42	5.36	—	Oșorheiu	↓	—	9.20	5.04
—	7.19	12.21	7.19	—	Reghinul-săs.	↑	—	7.49	3.25

Copșa-mică — Sibiu — Avrig — Făgăraș									
Tren de povară	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren micst	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de povară	Tren de per-sone	Tren de povară
—	4.45	2.20	11.34	7.10	pl. Copșa-mică	sos.	9.34	12.35	6.20
—	5.18	2.50	12.—	7.41	Șeica mare	↑	9.08	12.11	6.01
—	6.02	3.27	12.37	8.21	Lómneș	↑	8.37	11.32	5.34
—	6.35	3.57	1.03	8.50	Ocna	↑	8.11	11.01	5.12
—	7.01	4.19	1.25	9.15	Sibiu	↑	7.44	10.30	4.49
—	7.43	4.36	1.46	—	Sibiu	↓	7.28	8.33	—
—	8.16	4.48	1.58	—	Șelimber	↑	7.16	8.20	—
—	8.49	5.04	2.14	—	Veștem	↑	7.01	8.03	—
—	9.22	5.26	2.36	—	Tâlmăcin	↑	6.42	7.42	—
—	9.55	5.42	2.52	—	Șeșeșul sup.	↑	6.21	7.14	—
—	10.28	6.16	3.31	—	Avrig	↑	6.02	6.54	—
—	11.01	6.41	3.55	—	Porumbac al int.	↑	5.25	6.15	—
—	11.34	7.07	4.23	—	Cărtișoara	↑	5.01	5.48	—
—	12.07	7.25	4.43	—	Arpasul inf.	↑	4.24	5.07	—
—	12.40	7.45	5.06	—	Viștea inf.	↑	4.14	4.54	—